

anerkjende det for rigtigt at paatvinge Communalbestyrelserne, at de skulde lade Veiarbeidet udføre efter Licitation, saa at dette skulde optages som en Regel, hvorfra der kun tilstededes enkelte Undtagelser. Der er nemlig Egne af Landet, som jeg ikke troer endnu ere komne saa vidt i Cultur, endnu ere modne nok til, at Licitationsarbejde der er hensigtsmæssigt. Jeg maa tilstaae, at den Bemærkning, som det ærede Medlem fra Præstø Amt (Tobiesen) fremkom med, om Bestemmelsen i Lovforslaget om, at en af Huusmandssagene bortfalder, hvor man lader Veiarbeidet udføre efter Licitation, vil friste Sogneforstanderskaberne til at lade Arbeidet udføre ved Naturalarbejde istedetfor efter Licitation, for ikke at tabe Fordelen af denne ene Arbeidsdag, ikke forekommer mig at være fuldstændigt rigtig, ligesom jeg heller ikke troer, at der, hvis den var rigtig, vilde indtræde de af ham bestrøgne Følger af den. Jeg troer tværtimod, at man i det langt overveiende Antal af Vandcommuner ved at vælge Licitationsarbejde istedetfor Naturalarbejde netop vil overføre en betydelig Deel af Veibyrden fra Gaardbrugerne paa Huusmændene, og det ikke alene paa de jordløse Huusmænd og Indsiddere, men ogsaa paa Huusmændenes Hartkorn. Der er nemlig idetmindste mig mange Tilfælde bekendte, hvor Huusmændenes Hartkorn nu ikke tages med ved Udelsen af Naturalarbejde til Veiene, og hvor Veiarbeidet altsaa hviler ubelukkende paa Gaardmændenes Hartkorn. Heller ikke hvor dette uregelmæssige Forhold finder Sted — thi jeg erkjender, at det er uregelmæssigt, idet det ikke er stemmende med den nuværende Lovgivning — vil der aabenbart være forbundet noget Tab for Communen med Ophævelsen af den ene Arbeidsdag, eller rettere der vil ikke være forbundet noget Tab dermed for dem, der repræsenterer den Deel af Communen, som Veibyrden hidtil har paahvilet, nemlig fortrinsoviis Hartkornbrugerne, idet Sogneforstanderskaberne jo nemlig ved at vælge at lade Arbeidet udføre efter Licitation istedetfor ved Naturalarbejde lægge Veivedligholdelsesbyrden, der nu hviler ubelukkende paa Hartkornet, over paa samtlige Beboere i Communen, hvorved en Deel af Byrden altsaa vil komme til at hvile paa

dem, der kun gennem Formue og Leilighed og ikke tillige gennem Hartkorn yde Bidrag til Communens Fornødenheder. Dette vil jo blandt Andre netop komme til at gjælde de jordløse Huusmænd og Indsiddere, og det forekommer mig derfor ogsaa, at den Bestemmelse, som findes i Lovforslaget om, at Huusmænd og Indsiddere blive frie for een af deres Pligt-dage, naar Communen foretrækker at lade Veiarbeidet foretage efter Licitation, aldeles ikke indeholder nogen Skænk og Gave til dem, men kun opfylder en simpel Retfærdighedspligt, idet disse Mænd ellers vilde komme til at bære Byrden dobbelt, nemlig deels vilde komme til at forrette deres tre Pligt-dage og deels vilde komme til gennem Formue og Leilighed og gennem det Hartkorn, som de muligen kunne være i Besiddelse af, at bidrage til Veivedligholdelsen. Jeg er altsaa, som sagt, enig med de ærede Forslagsstillere deri, at det er ønskeligt, at Licitationsarbejde mere og mere kommer til at fortrænge Naturalarbeidet, men jeg er ikke enig med dem i, at man skal fremtvinge en saadan Forandring. Jeg troer, at man i samme Forhold, hvori de ærede Forslagsstillere have Ret i at fremhæve Fordelene ved Licitationsarbejde i Modsatning til Naturalarbejde, i samme Forhold roligt kan overlade det til Kommunernes egen Bestemmelse, hvilken af Delene de ville vælge, og at man kan gøre Regning paa, at Naturalarbeidet kun vil blive bibeholdt der, hvor Forholdene i Virkeligheden tale for foreløbigt at bibeholde det.

Min ærede Ven for 9de Kreds (Mourier-Petersen) hittede nogle Betæneligheder ved Lovforslaget, som han knyttede til dets § 7, og som navnlig gik ud paa, at det vilde ramme visse Egne i Landet haardt, naar man vilde fastholde Bestemmelsen om, at Alt, hvad der ikke er privat Veie, skal opføres paa Fortegnelsen over de offentlige Veie og vedligeholdes af Kommunerne. Jeg kan ikke være enig med den ærede Rigsdagsmand i hans Betragtning i saa Henseende. Det er jo dog efter Lovforslaget ganske klart, at man ikke stiller større Fordringer til Vedligeholdelsen af Veiene, end hvad der er nødvendigt i Forhold til den Brug, der er for disse Veie. Der er ikke i dette Lovforslag saaledes som i tidligere Veilovforslag